

Bombet af nazisterne og brændt ned af russerne

Besøg byen hvor Anden Verdenskrig begyndte

Spis gourmet-mad til meget rimelige priser – og hvorfor ikke samtidig nyde livet ved floden Motława med udsigt til de smukke bygninger. POLFOTO

Anden Verdenskrig startede med det **nazistiske overfald** på fristaden Gdansk, der ligger i Polen – tyskerne havde forventet en hurtig sejr, men i dag vidner ruiner stadig om den formidable modstand, der ventede de tyske tropper

TEKST: RASMUS BARUD THOMSEN

Klokken var lidt over fire om morgenen 1. september 1939, da de første skud lød i Gdansk. De første skud under den konflikt, der senere blev kendt som Anden Verdenskrig.

Lukker man øjnene, når man i dag besøger de historiske steder i den 1000 år gamle by, kan man næsten høre dem endnu. Dele af de gamle forsvarsværker, der dengang gengældte tyskeres granater og kugler, står der nemlig endnu og emmer af historie.

Især byens gamle posthus, som nazisterne angreb samtidigt med ammunitionsdepotet på Westerplatte, har tydelige ar

Byen, der dengang var en fristad i det nuværende Polen, var primært beboet af tysksindede indbyggere, og det var medlemmer af de paramilitære nazistiske organisationer, der fra landsiden angreb de polske stillinger ved byen tidligt om morgenen.

Ude på havet lå det tyske krigsskib Schleswig-Holstein og affyrede sine kanoner.

Målet var et stort polsk ammunitionsdepot,

der lå på en aflang tange kaldet Westerplatte mellem Gdansk og Østersøen.

Tyskerne havde forventet en kort ildkamp, men de knap 200 polske soldater formåede at holde stand i syv dage, hvor tyskerne mistede hundredvis af soldater.

De bunkerslignende befæstninger, som polakkerne havde forskanset sig i, er nu fredede, og det er en stor oplevelse at besøge området, der i dag står som symbol på polakernes heltedige, men forgæves kamp mod den tyske overmagt.

DET ANSLAS, AT 95 procent af midtbyen var lagt i ruiner i 1945, men man genopbyggede efter krigen store dele af byen efter de gamle traditioner. Det er derfor en oplevelse at gå gennem de smalle stræder med små butikker. Flere af de overlevende bygninger fra før krigens tid har tydelige mærker fra kampe.

Især byens gamle posthus, som nazisterne angreb samtidig med ammunitionsdepotet på Westerplatte, har tydelige ar.

Tyskerne satte ild til bygningen for at tvinge de forsvarende postfolk ud, og alle 40 mand i bygningen blev enten dræbt under slaget eller henrettet kort efter.

Et stort mindesmærke uden for posthuset markerer massakren på de modige postfolk.

Først i krigens slutning blev byen igen genstand for kampe. Nogle hævder, at de menige

Her kan du bo

Hotel Gdansk: Byens måske fornemmeste hotel med utrolig smukke værelser med udsigt til floden og lækre spafaciliteter. Overnatning i stort luksurværelse fås fra omkring 800 kr. afhængig af sæsonen.

Hotel Artus: Værelser, service og den tilhørende café er meget indbydende og hyggeligt. Dobbeltværelse fra 500 kroner.

Her kan du spise

Brovarnia Restaurant, Hotel Gdansk: Restauranten har sit eget bryggeri, og maden er klassisk polsk på den lækre måde. To retter med rigelig øl koster under 200 kr.

Gdanski Bowke: Gourmetmad til meget rimelige priser, hvor man i hyggelige omgivelser med udsigt til floden kan vælge mellem et stort udvalg af lækre cocktails. Meget rimelige priser med to-tre retter og cocktails til godt 300 kroner.

Pod Lososiem: Byens ældste restaurant, hvor man nyder maden i lokaler fra 1700-tallet. Meget smuk indretning og klassisk mad til rimelige priser.

soldater i den røde hær fik fortalt, at byen var en forstad til Berlin, hvorfor de brændte byens kirker og huse til grunden, da de erobrede Gdansk.

Byen er arkitektonisk en mærkelig størrelse med gamle bygninger blandet med kommunisternes firkantede og usentimentale byggestil

EFTER KRIGEN BLEV 99 procent af byens oprindelige indbyggere sendt væk – de fleste til det ødelagte Tyskland, og polakker blev flyttet til byen, så man undgik at have en tysksindet by i det hårdt medtagede Polen.

Indbyggerne er i dag gæstfrie og venlige, og byen er arkitektonisk en mærkelig størrelse med gamle bygninger blandet med kommunisternes firkantede og usentimentale byggestil.

Enkelte ruiner fra krigen står stadig ødelagte hen – de er aldrig blevet fjernet og emmer af historie. Gdansk er dog mere end blot en historisk by. Om sommeren valfarter strandturister til byen, hvor de bolttrer sig på stranden og nyder udendørs-serveringen i den gamle del af byen.

Øg prisniveauet er lavt – cirka halv pris – så Gdansk er med andre ord en by, hvor man spiser og bor godt uden at blive ruineret.